

İSLAM'DA SEVGİ VE KARDEŞLİK BAĞLARI

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdülillâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ-seyyidinâ Muhammedin ve alâ âl'ihî ve sahbihi ecma'în ve men tebi'ahû bi-ihsanin ilâ-yevmi'd-dîn.

a. Sadakat ve Vefanın Örnekleri

Emmâ ba'dü;

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ لِعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
بَعْدَ وَفَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: انْطَلِقْ بِنَا
إِلَى أُمَّ أَيْمَنَ نَزُورُهَا كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَزُورُهَا قَالَ: فَلَمَّا انْتَهَيْنَا إِلَيْهَا بَكَتُ
فَقَالَا لَهَا: مَا يُبْكِيكِ؟ فَمَا عِنْدَ اللَّهِ

خَيْرٌ لِرَسُولِهِ قَالَتْ: إِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ
لِرَسُولِهِ وَلَكِنِّي أَبْكِي أَنَّ الْوَحْيَ قَدْ انْقَطَعَ مِنَ
السَّمَاءِ قَالَ: فَهَيَّجَتْهُمَا عَلَى الْبُكَاءِ فَجَعَلَا يُبْكِيَانِ
مَعَهَا

Ve an enesin radiyallahu kâle kâle ebû bekrin li-Umera radiyallahu anhuhumâ ba'de vefati rasûlillahi sallallahu aleyhi ve selleme intalık bi-nâ ilâ ümmi eymene nezûruhâ kemâ kâne rasûlullahi sallallahu aleyhi ve selleme yezûruhâ fe-lemmâ inteheynâ ileyhâ beket fe-kâlâ le-hâ mâ yübkîki fe-mâ indellahi hayrun li-rasulihî kâlet innî lâ e'lamü enne mâ indellahi hayrun li-rasulihî velâkinnî ebkî enne'l-vahye kad inkata'a mine's-semâi kâle fe-heyyecethümâ ale'l-bükâi fe-ce'alâ yebkiyâni me'ahâ.

Enes radiyallahu anh'den rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Enes radiyallahu anh anlatıyor ki;

Ebû Bekr-i Sıddık, Ömer radiyallahu anhumaya, Peygamber sallallahu aleyhi vessellem efendimizin vefatından sonraki bir zamanda,

Dedi ki;

İntalık bi-nâ ilâ ümmi eymene nezûruhâ. Haydi, bizi Ümmü Eymen radiyallahu anhaya götür de, o hanımı ziyaret ettiği gibi bizde ziyaret edelim. Peygamber efendimizin sağlığında onu ziyaret ettiği gibi, bizde onu ziyaret

edelim. Bu ensarın mücahit hanımlarından birisiydi. Resûlullah efendimiz onu ziyaret ediyordu, sevip sayıyordu. Hasta demek ki, onu ziyarete gitmişler.

Fe-lemmâ inteheyâ ileyhâ beket. Yanına vardıkları zaman, Ümmü Eymen radiyallahu anh ağlamaya başladı. Dediler ki:

Fe-kâlâ le-hâ mâ yübkîki. Seni hangi sebep ağlatıyor?

Ne ağlatıyor böyle?

Ağlamanın sebebi nedir?

E-mâ ta'lemîne enne mâ ındellahi hayrun li-rasulillahi sallallahu aleyhi ve selleme. Allah'ın huzurundaki ikramlar, Resûlullah sallallahu aleyhi vessellem'e dünyada yaşamasından daha iyi olduğunu bilmiyor musun?

Allah'ın huzuruna gitti. Allah'ın yanına vardı. Allah'ın yanında daha iyi olduğu muhakkak olduğuna göre ne diye ağlıyorsun, Peygamber efendimizin yokluğuna?

Diye Ona söylediler.

Fe-kâle. Dedi ki;

Innî lâ ebkî ennî lâ e'lamü enne mâ ın-dellahi teâlâ hayrun li-rasulillahi sallallahu aleyhi ve selleme. Ben biliyorum. Yani bilmiyor değilim. Resûlullah'a Allah'ın huzurunda verilen mükâfatların dünyada yaşamasından daha iyi olduğunu. Ben onlara ağlamıyorum.

Velâkin ebkî. Şu sebepten ağlıyorum ki; *enne'l-vahye kad inkata'a mine's-semâi.* Cenâb-ı Mevlânın vahyi kesildi gökten. Resûlullah'a geliyordu. Vahiy gelmez oldu artık. Ona ağlıyorum. Deyince;

Fe-heyechümâ ale'l-bükâi.

Bu ikisini heyecanlandırdı. Yani Hz. Ömer ile Hz. Ebû Bekr-i Sıddîk efendilerimizi. Kendisinin yanına gelen bu iki mübarek cennetliği. Onlara da etki yaptı. Onlarda etkilendiler.

Fe-ce'alâ yebkiyâni me'ahâ.

Onlarda onunla beraber başladılar ağlamaya. Tabi Peygamber efendimizden sonra, çok zor oldu peygamber efendimizden ayrılmak. Bazıları Medine de duramadılar. Bilâl-i Habeşî Medine'yi terk etti. Benim Resûlullah'ın gezdiği yerlerde, her yerde bir hatıramız var, duramayacağım dedi. Şam'a falan gitti, dolaştı dolaştı. Sonra yine özledi.

Medine-i Münevvere'ye geldi. Aman hoş geldin ya Bilâl falan demişlerdir. Muhakkak karşılaşmışlardır. Peygamber efendimizin müezzini, sevdiği bir kimse. Buyur ezanı sen oku dediler. Bilâl-i Habeşî bir ezan okudu Medine-i Münevvere de. Bütün evler, bütün Medine ahalisi, ezanı duyan herkes son derece heyecanlandılar. Resûlullah'ın devri gerimi geldi. Resûlullah geri mi geldi diye. Çünkü onun sesiyle özleşmişti peygamber efendimizin varlığı. Bilâl-i Habeşî'nin sesi de uzun zamandan beri duyulmuyordu. Tekrar onun ezanını duyunca hepsi ağlaştılar. Çok zor geldi. Ama bu fani dünya. Ayrılık şart. Ölüm var, ayrılık var. Katı bir gerçek. Ayrılık muhakkak oluyor. Asıl üzülecek ağlanacak şey, ahirette buluşamazsa o zaman fena. O zaman öl ki ölem. Çok zor.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi affetsin. Kusurağlarımızı, günahlarımızı silsin. Her yönden tertemiz eylesin de, cenneti ile cemali ile müşerref eylesin de, o mübareklere kavuşalım, buluşalım. Orada ayrılık olmasın. Burada ayrılık oldu orada olmasın.

b. Allah İçin Ziyaret Edene Meleklerin Müjdesi

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ
رَجُلًا زَارَ أَخَاهُ فِي قَرْيَةٍ أُخْرَى فَأَرْصَدَ اللَّهُ لَهُ عَلَى
مَدْرَجَتِهِ مَلَكًا فَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِ قَالَ أَيُّنَ تُرِيدُ قَالَ
أُرِيدُ أَخًا لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ قَالَ هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ
نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا قَالَ لَا غَيْرَ أَنِّي أَحْبَبْتُهُ فِي اللَّهِ عَزَّ
وَجَلَّ قَالَ فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ بِأَنَّ اللَّهَ قَدْ
أَحَبَّكَ كَمَا أَحْبَبْتَهُ فِيهِ

*Ve an ebî hureyrate radiyallahu anh
ani'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme
enne racülen zâra ehan lehû fî karyetin uhrâ
fe-ersadallahu lehû medracetihî meleyen fe-
lemmâ etâ aleyhi kâle eyne türîdü kâle urîdü
ehan lî fî hâzihi'l-karyeti kâle hel leke aleyhi
min ni'metin terubbühâ kâle lâ ğayra ennî ah-
bebtühû fillahi azze ve celle kâle fe-innî ra-
sulullahi ileyke bi-ennellahe kad ehabbeke
ke-mâ ehbebtühû fîhi.*

Ve an ebî Hureyrate radiyallahu anh ani'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme.

İkinci hadîs-i şerîf bu günkü. Ebû Hüreyre radiyallahu anh' dan.

Peygamber efendimiz anlatmış ki:

Enne racülen zâra ehan lehû fî karyetin uhrâ. Bir adam, başka bir köydeki bir Müslüman kardeşini ziyarete başladı. Yola koyuldu.

Şimdi bu adam kim?

Ziyaret eden kim?

Ziyaret edilen kim?

Eski ümmetlerden mi, yoksa Peygamber efendimizin ashabından mı?

Açıklama yok. Peygamber efendimiz anlatıyor.

Fe-ersadallahu lehû medracetihî melekên. Onun güzergâhın da, geçtiği yerde bir meleği gözcü olarak Allah görevlendirdi.

Fe-lemmâ etâ aleyhi kâle. Ama meleği insan suretine soktu da öyle oturttu oraya. Melekler insan suretine girerler mi?

Girerler.

Herkes görür mü?

Görür. Peygamber efendimiz bazen otururken insan suretinde gelirdi. Cebrâil aleyhisselam sorular sorar giderdi. Herkes te duyardı.

Kim bu?

Bilmiyoruz ya Resûlullah! Bu Cebrâil di. Size dinimizi öğretmeye geldi. Olur, şimdi bu şahıs oturdu yol güzergâhına, ötekisi de arkadaşını ziyarete başlayan da yoldan geçerken bu sordu.

Eyne türîdü?

Nereye gitmek istiyorsun?

Kâle urîdü ehan lî fî hâzihi'l-karyeti. Şu köydeki bir kardeşimi ziyarete gidiyorum. Ziyaret etmek istiyorum.

Kâle hel leke aleyhi min ni'metin terubbühâ. O sana daha önceden bir iyilik yapmıştı da, bir nimet bahşetmişti de, ikramda bulunmuştu da, sen onun karşılığı olarak mı medyun-u şükran olduğun için gidiyorsun onu ziyarete?

Kâle lâ. Hayır. Öyle bir şey yok.

Kâle lâ ğayra ennî ahbebtühû fillahi. Şu kadar var ki, ben onu Allah için sevmiştim. Allah için arkadaş edinmiştim. Öyle bir menfaat ilişkisi, medyun-u şükran olmak vs. falan yok. Sadece Allah için sevmiştim.

Kâle fe-innî rasulullahi ileyke. Melek dedi ki;

Sen benim bu görünüşüm de olduğuma bakma. Ben Allah'ın sana gönderdiği bir meleğim.

Bi-ennellahe kad ehabbeke ke-mâ ehbebtühû fîhi.

Vazifem sana, Allah'ın seni sevdiğini, sen nasıl kardeşini bu arkadaşını seviyorsan, benim vazifemde Allah'ın seni sevdiğini bildirmek. Bu vazife ile Allah beni sana gönderdi dedi.

Ravâhu Müslim.

İmam-ı Müslim rivayet etti bu hadîs-i şerîfi.

Yükâlû erselehû li-kezâ izâ vekkelehû bi-lafzihî medrecetihî bi-fethi'l-mîmi ve'r-râiet-tarîku. Ma'nâ terubbuhâ tekûmu bihâ ve tes'â fî salâhıhâ.

Medrece, yol demek diye kullanıyor. Kelime izahları yapmış.

Üçüncü hadis-i şeriîf.

Yine Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ عَادَ مَرِيضًا أَوْ زَارَ أَخًا لَهُ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ نَادَاهُ مُنَادِيًا بِأَنْ طِبْتَ وَطَابَ مَمْشَاكَ قَدْ تَبَوَّأَتْ مِنَ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا

Ve an ebî hureyrate radiyallahu anh kâle kâle rasûlullahi sallallahu aleyhi ve selleme men 'âde merîdan ev zâra ehan lehû beasal-lahû ileyhi nâdâhü münâdiyen bi-en tıbte ve tâbe memşâke kâd tebevve'te mine'l-cenneti menzilen.

Ravâhü't-tirmiziyyü ve kâle hadîsün hase-nün ve fî ba'di'n-nüsahi ğarîbün.

Peygamber sallallahu aleyhi vessellem buyurdu ki;

Kim bir hastayı ziyarete giderse; *men 'âde merîdan*, bir hastayı ziyarete giderse.

Ev zâra ehan lehû. Yahut bir Müslüman kardeşini ziyarete giderse. *Fillahi.* Allah için sevdiği, dost olduğu bir kardeşini ziyarete giderse.

Nâdâhü münâdiyen. Allah'ın bir meleği, vazifelendirdiği bir melek ona şöyle nida eder. Seslenir ki;

Tıbte. Ne kadar bir iyi insansın, ne iyi bir kişisin. *Ve tâbe memşâke.* Yolun tutturduğun yol ne kadar hoş iyi bir yol.

Ve tebevve'te mine'l-cenneti menzilen. Cennette bir köşkü kendine hazır ettin, hazırladın, yaptın bu ziyaretle. Bir köşk kazandın der. Bu hadîsi İmam Tirmizî rivayet etmiştir. Hasen hadîstir demiştir. Bir nüshasında da İmam Tirmizî'nin kitabının, yazma nüshalarının birinde de, garip hadîs tir diye buyurmuş. Hadîs ıstılahatı olarak, hasen seviyesinde değil demek oluyor.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi, birbirimizi Allah için candan, Allah'ın seveceği şekilde seven, hakiki Müslümanlardan eylesin. Bu dervişlik dediğimiz yolda, tarikat kardeşliği dediğimiz şeyde işte bu dur zaten. Bunu sağlamak içindir. Bunun uygulamasıdır. Yani bu hadîsleri

okumuş uyguluyorlar işte. Büyüklerimiz şeyhlerimiz bizden öncekiler uygulayıp durmuşlar.

Allahu Teâlâ hazretleri ibadetlerimizi kabul etsin. Kusurlarımızdan dolayı yüzümüze çarpmasın, reddetmesin. Boşuna uğraşanlardan etmesin. Hatalarımızı, günahlarımızı affetsin. Kötü huylarımızı izale eylesin. Bizi güzel huylu, tatlı dilli, ibadet ehli, samimi, ihlâslı, Allah'ın sevdiği kullar haline getirsin. Şu ramazandan hayırlı azami istifadeyi nasip etsin. Hayırlı uzun ömür nasip etsin. Müslümanların güzel günlerini görmeyi, Ümmet-i Muhammed'in salahını, felahını, lütfa erdiğini, yükseldiğini, kurtulduğunu görmeyi nasip etsin. Cenneti ile cemali ile hüsn ü hatimeler ile ahirete göçüp Peygamber efendimize komşu eylesin. Menâkıblerini okuduğumuz şu mübarek sahabeyi, evliyaullah'ı Peygamber efendimizi, ecdadımızı...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

